

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 364/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, Slovenská 69, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 4/2020 zo 7. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 4/2020 zo 7. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že predmetom konaní pred všeobecnými súdmi bolo rozhodovanie o žalobe o zaplatenie peňažnej sumy a rozhodovanie o žalobe o zaplatenie úrokov z omeškania. V uvedených konaniach sťažovateľ vystupoval na strane žalovaného.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta rozhodnutie o trovách konania. Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 12 C 144/2013 zo 16. júla 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) žiadnej zo sporových strán náhradu trov konania podľa § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nepriznal. Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie žalobca.

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu zmenil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania aj odvolacieho konania v rozsahu 25 %.

4. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd neaplikoval „*právnú normu správne a nezohľadnil všetky, do úvahy prichádzajúce skutočnosti, ale obmedzil sa na strohé porovnanie tzv. sociálnych aspektov sporových strán.*“

Ako ostatné „do úvahy prichádzajúce skutočnosti“ sťažovateľ označil najmä špecifiká samotného konania. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že konanie sa začalo podaním žaloby v roku 1997, pričom v jeho priebehu bol vydaný celý rad rozhodnutí vrátane rozhodnutí odvolacieho súdu a dovolacieho súdu, ako aj dopĺňací rozsudok. Sťažovateľ je presvedčený, že konanie, na úhradu trov ktorého bol zaviazaný, nezavinil.

5. Sťažovateľ porušenie označených práv vníma v tom, že krajský súd napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnil. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol: *«Krajský súd pri svojom rozhodovaní síce prihliadol na sociálne aspekty oboch strán sporu, avšak ostatné skutočnosti, predovšetkým vyššie uvedené osobitosť, týkajúcu sa charakteru sporu, resp. nezavinenie sporu žalovaným, nechal bez povšimnutia. Pritom práve táto skutočnosť zakladá tú „výnimočnosť“, ktorú podľa nášho názoru zákonodarca predpokladal.*

Z tohto dôvodu považujeme napadnuté rozhodnutie za svojvoľnú, ústavne neakceptovateľnú interpretáciu a aplikáciu ust. § 257 CSP.»

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho ústavnej sťažnosti nálezom: *„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Krajského súdu Prešov, sp. zn. 5Co 4/2020 zo dňa 07.05.2020 porušené boli.*

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co 4/2020-191 z 07.05.2020 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy konania...“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu (meniacim uznesenie okresného súdu o trovách konania), ktorým bol sťažovateľ zaviazaný na náhradu trov konania v rozsahu 25 %.

14. Ústavnú sťažnosť je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 88/07, II. ÚS 13/2018).

15. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a za zásadnú výsadu všeobecného súdu. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 13/2018, II. ÚS 439/2018, II. ÚS 100/2020).

16. Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: *„V danom prípade má odvolací súd za to, že vzhľadom na skutočnosť, že i žalobcovi bolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a to ešte na základe žiadosti zo dňa 28.11.2011, kedy mu bolo priznané oslobodenie v rozsahu 50 %, tak ako to sám žalobca tvrdil v odvolaní bolo potrebné zohľadniť tak pomery na strane žalobcu, ako aj pomery na strane žalovaného...*

Súd prvej inštancie správne poukázal na R 24/1964. Správne uviedol aj skutočnosť, že toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Preto odvolací súd na základe podaného odvolania zohľadnil i pomery na strane žalobcu, tak ako to popísal vyššie.

Inak úspešný žalobca by mal právo na náhradu trov konania tak prvoinštančného, ako i odvolacieho. Odvolací súd však zbral do úvahy dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalovaného, tak ako ich popísal súd prvej inštancie, ale zbral do úvahy i dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobcu a aplikujúc princíp spravodlivosti dospel k záveru, že vzhľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa

bude namieste priznať žalobcovi náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 25 %.“

17. *V súvislosti s argumentom sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení zo strany krajského súdu k ďalším aspektom viažucim sa k aplikácii § 257 CSP ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že krajský súd rozhodoval o trovách konania na podklade odvolania žalobcu. V rámci vyjadrenia k odvolaniu sťažovateľ – žalovaný (bod 13 napadnutého uznesenia) uviedol: „Žalovaný má za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval v tomto prípade ustanovenie § 257 C. s. p., pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa prihliadal na majetkové, sociálne, osobné, zárobné a iné pomery všetkých strán sporu a všimol si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní.“* Ako z napadnutého uznesenia vyplýva, žalobca v odvolaní namietal najmä skutočnosť, že okresný súd nezobral do úvahy pri rozhodovaní o trovách konania jeho majetkové pomery.

18. *Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti porušenie práv odôvodnil tak, že „Z tohto dôvodu považujeme napadnuté rozhodnutie za svojvoľnú, ústavne neakceptovateľnú interpretáciu a aplikáciu ust. § 257 CSP“, ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľa zastúpeného kvalifikovanou právnou zástupkyňou, že krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu (§ 257 CSP) a o trovách konania rozhodol na podklade § 255 ods. 1 CSP (bod 23 napadnutého uznesenia). Okolnosti hodné osobitného zreteľa posudzoval okresný súd, ktorý zobral okrem majetkových pomerov do úvahy aj osobné a zárobné pomery, okolnosti a priebeh sporu. Až posúdenie sociálneho aspektu sa stalo predmetom odvolacieho prieskumu, ktorý vyústil do zmeny rozhodnutia o trovách konania. Z napadnutého uznesenia, resp. vyjadrení sťažovateľa k odvolaniu žalobcu vyplýva, že sťažovateľ proti aplikácii § 257 CSP a jeho odôvodneniu nemal výhrady.*

19. Ústavný súd konštatuje, že aplikácia § 257 CSP je možná výlučne v tom prípade, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že v okolnostiach danej veci dôvody osobitného zreteľa skutočne a bezvýhradne existujú. Vymedzenie obsahu tohto právneho pojmu je úlohou všeobecných súdov, a to vždy so zreteľom na kontext v konkrétne posudzovanej veci. Vzhľadom na to ústavnému súdu neprináleží posudzovať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na aplikáciu daného ustanovenia, pretože ide o nezávislé diskrečné oprávnenie všeobecných súdov. Je však nutné poznamenať, že musí ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí všeobecného súdu riadne a presvedčivo odôvodnený (I. ÚS 54/2019).

20. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania (resp. povinnosti sťažovateľa nahradiť žalobcovi trovy konania v obmedzenom rozsahu) krajský súd riadne interpretoval príslušné zákonné ustanovenia. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať do interpretácie krajského súdu a nahradzovať jeho prijaté právne závery. Závery krajského súdu v napadnutom rozhodnutí sú riadne uvedené, presvedčivé, jasné a netrpia absenciou logiky.

21. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o danom opravnom prostriedku, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom prostriedku preskúmavalo (napr. IV. ÚS 83/2019, IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013).

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov.

22. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v napadnutom uznesení krajského súdu nezistil pochybenia takej ústavnoprávnej intenzity, aby mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu